

Trakų gimnazijos veiklos kokybės įsivertinimo koordinavimo grupės ataskaita

2024 m. išvados ir rekomendacijos

Trakų gimnazijos veiklos kokybės įsivertinimo koordinavimo grupės

išvados ir rekomendacijos

savivaldumui mokantis tobulinti

Gimnazijos veiklos kokybės įsivertinimas buvo atliktas vadovaujantis Mokyklos, įgyvendinančios bendrojo ugdymo programas, veiklos kokybės įsivertinimo metodika (2016).

Gimnazijos veiklos įsivertinimą atliko gimnazijos veiklos kokybės įsivertinimo darbo grupė, patvirtinta 2023 m. rugsėjo 1 d. gimnazijos direktoriaus įsakymu Nr.V-110 ir 2024 m. rugsėjo 1 d. gimnazijos direktoriaus įsakymu Nr. V-110. Pirmininkė Daiva Bernatavičienė, nariai: direktoriaus pavaduotoja ugdymui Vincenta Diugevič, mokytojos: Jurgita Lapuchovienė, Teresa Mikonskaja, soc. pedagogė Ilona Balkuvienė.

Pasirinkta sritis 2. Ugdymas(is) ir mokinių patirtys, 2.3. Tema – mokymosi patirtys; 2.3.1.Rodiklis – Mokymasis; Raktinis žodis - savivaldumas mokantis.

Uždaviniai:

- įtraukti visą gimnazijos bendruomenę į gimnazijos ugdymo(si) kokybės tobulinimą;
- nustatyti gimnazijos stiprybes, silpnybes, grėsmes ir galimybes;
- pagal gautus rezultatus pateikti rekomendacijas problemoms spręsti.

Duomenų rinkimo būdai:

- gimnazijos mokinių ir mokytojų apklausa;
- duomenų analizė;
- refleksija.

Respondentai: gimnazijos mokytojai, pagalbos mokiniui specialistai, administracija, 6 – 8 bei IG – IVG klasių mokiniai.

2024 m. giluminiam (teminiam) nagrinėjimui ir tobulinimui Trakų gimnazijos veiklos kokybės įsivertinimo koordinavimo grupės nariai pasirinko srities 2. Ugdymas(is) ir mokinių patirtys, 2.3. Temą– mokymosi patirtys; 2.3.1.Rodiklį – Mokymasis; Raktinį žodį - savivaldumas mokantis.

Duomenų palyginimas ir išvados

Išvados pateiktos, palyginus 2024 m.kovo mėn. ir 2024 m. gruodžio mėn. atliktų mokytojų ir mokinių apklausų rezultatus, remiantis gimnazijos administracijos vykdytos ugdymo proceso stebėsenos duomenimis.

- Mokytojų teigiančių, kad per jų pamokas mokiniai geba dažnai savarankiškai išsikelti 1-2 mokymosi tikslus ir padedami mokytojo numatyti 1-2 būdus šiems tikslams pasiekti per 2024 m. padaugėjo 16,7 proc. (50 proc. 2024 m. kovą ir 66,7 proc. 2024 m. gruodį). Visiškai to nedarančių mokytojų nefiksuota nei 2024 m. kovą, nei gruodį.
- Mokytojų į klausimą „Ar per Jūsų pamokas mokiniai geba savarankiškai išsikelti mokymosi tikslus ir kartu su Jumis numatyti 1-2 galimus būdus jiems pasiekti?“, atsakiusių dažnai padidėjo 18,1 proc. – nuo 20 proc. iki 38,1, darančių tai kartais padidėjo beveik dvigubai nuo 10 iki 19 proc., ir atitinkamai sumažėjo darančių tai dažnai- nuo 70 proc. kovą iki 42,9 gruodį.
- Per dalykų pamokas mokinių visada stebinčių, apmąstančių ir reflektuojančių savo ugdymosi pažangą per 2024 m. sumažėjo 11,9 proc., tačiau ženkliai išaugo skaičius mokinių darančių tai dažnai – net 17,4 proc. (nuo 35 proc. iki 52,4 proc.).
- Mokinių, mokytojų teigimu visada kaupiančių savo darbų ir atsiskaitymų portfolio, skaičius išaugo nežymiai- tik 2,1 proc., tačiau nuo iki 19 proc. padaugėjo mokinių darančių tai dažnai, o tokio portfolio nekaupiančių mokinių nėra, nors 2024 m. kovą jų buvo 5 proc.
- Atsakymų į klausimą „Ar Jūsų mokiniai atlieka 1-2 tarpinį(ius) įsivertinimą(us) per pusmetį, aptariate mokymosi procesą su Jumis, įsivertina padarytą pažangą ir pagal poreikį kartu su Jumis koreguoja būdus išsikeltam mokymosi tikslui pasiekti?“ pokytis per metus: sumažėjo darančių tai visada – 12,1 proc., ir dažnai – 6 proc. Kartais tai darančių mokytojų padidėjo 8,6 proc., ir 2024 m. gruodį atsirado 9,5 proc. mokytojų to niekada nedarančių, nors 2024 m. kovą tokių mokytojų atsakymų fiksuota nebuvo.
- Į klausimą apie mokinių dalyvavimą mokymuose apie efektyvų mokymąsi, laiko planavimą ir mokymuose įgytų žinių panaudojimą savo mokymosi procese pasirinkusiųjų atsakymą „ne“, mokytojų sumažėjo 7,1 proc. Ženklaus pokyčio atsakiusiųjų „kartais“ ir „dažnai“ nefiksuota.
- Palyginus mokinių 2024 m. kovo mėn. (dalyvavo 77 mokiniai) ir 2024 m. gruodžio mėn. (dalyvavo 83 mokiniai) atliktų analogiškų anketų rezultatus, matomi šie pokyčiai.
- Mokinių teigiančių, kad geba savarankiškai išsikelti mokymosi tikslus ir kartu su dalyko mokytoju numatyti 1-2 galimus būdus jiems pasiekti per 2024 m. padidėjo 2 proc.
- Į klausimą „Ar suvokiate, atpažįstate ir gebate savarankiškai spręsti mokymosi problemas, pasirinkti užduočių atlikimo būdą, naudotis įvairiais informacijos šaltiniais, klausti ir paprašyti klasės draugų, mokytojų ar kitų asmenų pagalbos“ atsakiusiųjų „kartais“ skaičius nepakito, „dažnai“ padidėjo nuo 35,1 iki 36,1 proc., atsakiusiųjų „taip“ skaičius per 2024 m. sumažėjo nuo 46,8 iki 42,2 proc.
- Mokinių, kartą per mėnesį reflektuojančių savo mokymosi pažangą ir kaupiančių savo darbų ir atsiskaitymų portfolio, skaičius išaugo beveik dešimtadaliu – nuo 22,1 iki 31,3 proc., ir beveik tiek pat padaugėjo mokinių, darančių tai dažnai (nuo 26 iki 34,9 proc.).

- Į klausimą „Ar atliekate 1-2 tarpinį įsivertinimą per pusmetį, aptariate mokymosi procesą su mokytoju, įsivertinate padarytą pažangą ir pagal poreikį kartu su mokytoju koreguojate būdus išsikeltam mokymosi tikslui pasiekti“ dažnai atsakė 26,5 proc. mokinių (padidėjo nuo 20,8 proc. lyginant su 2024 m. kovo mėn.) ir kartais tai darančių mokinių sumažėjo nuo 36,4 iki 27,7 proc.
- Atsakydami į klausimą apie dalyvavimą mokymuose apie efektyvų mokymąsi, laiko planavimą ir mokymuose įgytų žinių panaudojimą savo mokymosi procese, tik 2,2 procento padaugėjo mokymuose dalyvavusių mokinių ir atitinkamai apie 3 proc. sumažėjo tokiuose mokymuose nedalyvavusių mokinių skaičius.

Remiantis pateiktais duomenimis, galima suformuluoti šias **išvadas**:

1. **Mokytojų taikoma mokymosi personalizavimo, diferencijavimo ir individualizavimo praktika pastebimai tobulėja**, ypač gebėjime padėti mokiniams kelti tikslus ir pasirinkti būdus jiems pasiekti. Tai rodo nuoseklias pastangas stiprinti mokinių savivaldų mokymąsi.
2. **Didėja mokinių, kurie dažnai reflektuoja savo pažangą ir kaupia darbų portfolio, skaičius**, tačiau refleksiją visada atliekančių mokinių tendencija yra mažėjanti. Tai rodo teigiamą, bet dar nepakankamai nusistovėjusią reflektavimo kultūrą.
3. **Nors mokytojai vis dažniau leidžia mokiniams pasirinkti užduotis pagal gebėjimus bei taiko įvairius pergrupavimo būdus**, mokinių apklausos rodo, kad jų patirtys kartais šiuos pokyčius atspindi nepakankamai – būtinas geresnis metodų taikymo nuoseklumas bei aiškesnė komunikacija su mokiniais.
4. **Mokinių gebėjimai kelti mokymosi tikslus, spręsti problemas ir savarankiškai rinktis mokymosi būdus auga nežymiai arba išlieka stabilūs**, o kai kuriose srityse net sumažėja. Tai rodo, kad mokytojų pastangos ne visada efektyviai transformuojasi į mokinių praktinę elgseną.
5. **Mokymuose apie efektyvų mokymąsi, laiko planavimą ir panašių temų integraciją į ugdymą pažanga yra minimali**, tiek tarp mokytojų, tiek tarp mokinių – būtina skirti daugiau dėmesio šiai sričiai kaip mokymosi sėkmės prielaidai.
6. **Pastebimas aiškus skirtumas tarp mokytojų ir mokinių vertinimų**, ypač lyginant su ankstesniais metais – mokytojai teigia gerinantys praktikas, o mokiniai vis dar fiksuoja menkstančią įtraukimo įvairovę. Tai gali rodyti komunikacijos spragas arba nenuoseklią praktikų taikymo kokybę.
7. **Bendri duomenys rodo, kad kryptis yra teisinga**, tačiau pažangos tvarumui būtinas didesnis nuoseklumas, sistemingas metodų taikymas ir mokytojų bei mokinių bendradarbiavimas grįžtamuoju ryšiu grįstu ugdymo procese.
8. **Mokykla turi geras prielaidas toliau stiprinti savivaldaus, suasmeninto mokymosi kultūrą**, jei bus užtikrintas aiškus veiksmų planas, metodinė parama mokytojams bei aktyvus visų ugdymo proceso dalyvių įsitraukimas.

Rekomendacijos

Mokymasis yra efektyvesnis, kai jį lydi susidomėjimas mokomąja medžiaga ir stimuliuoja pačių pastebėta mokymosi pažanga. Mokiniai turėtų kuo daugiau patys valdyti, kontroliuoti savo mokymąsi ir būti už jį atsakingi.

1. Organizuoti mokymosi procesus ir taikyti mokymo(si) metodus bei priemones taip, kad šie padėtų mokiniams įgyti pagrindines kompetencijas, įgalinančias juos savarankiškai veikti. Taikomi metodai bei priemonės turi:
 - skatinti mokinius mokytis supratingai, kad jie gebėtų pritaikyti įgytas žinias,
 - organizuoti mokymąsi, orientuojantis į konkrečią veiklą, t.y. į problemų sprendimą,
 - ypatingą reikšmę mokymosi procese teikti mokymuisi mokytis,
 - skatinti mokinių iniciatyvą ir suteikti jiems galimybę patirti savaveiksmiškumą,
 - atverti galimybes individualiems mokymosi būdams („reagavimo į klaidas kultūra“, „pakantus klaidoms mokymasis“, „mokymasis atrandant“).
2. Ugdant mokėjimo mokytis kompetenciją, rekomenduojama rengti užduotis, kurios skatintų mokinius:
 - mokytis, tobulėti, tikėti mokymosi sėkme;
 - išsikelti realius mokymosi tikslus, kryptingai ir atkakliai jų siekti;
 - gebėti planuoti, stebėti ir koreguoti savo mokymąsi;
 - rasti sau tinkamus mokymosi būdus;
 - siekti paramos ir noriai teikti ją kitiems;
 - prisiimti atsakomybę už savo mokymąsi;
 - apmąstyti mokymosi veiklą ir rezultatus (įvertinti rezultatus ir nustatyti +/-, priežastis; iškelti naujus uždavinius; numatyti tolesnes veiklas).
3. Taikyti mokymo(si) metodus bei priemones įgalinančias mokinius patirti sėkmę (mokymosi tikslų kėlimas ir pagalbos teikimas).
4. Mokymosi laikotarpio pradžioje skatinti mokinius išsikelti mokymosi tikslą, kartu su mokytoju numatyti 1-2 būdus jiems pasiekti (konsultacijos, papildomos užduotys, dalyvavimas konkursuose, mokymosi pagalba klasės draugui ir pan.).
5. Atlikti 1-2 tarpinius įsivertinimus ir pagal poreikį koreguoti mokinio pasirinktus tikslo siekimo būdus.
6. Laikotarpio pabaigoje įsivertinti ir apmąstyti mokymosi pažangą.
7. Įtraukti tėvus į ugdymo(si) procesą, nusistatant mokymosi tikslus, ieškant mokymosi pagalbos.
8. Suderinti mokytojų veiksmus su mokinių patirtimi. Organizuoti refleksinius susitikimus tarp mokytojų ir mokinių, kuriuose būtų aptariama, kaip mokinių nuomone iš tiesų taikomi diferencijavimo, individualizavimo ir refleksijos metodai. Tai padėtų suvienodinti lūkesčius ir įgyvendinimą.
9. Sisteminti ir tvirtinti įsivertinimo praktiką. Kadangi įsivertinimo veiklą reguliarumas mažėja (ypač tarp mokytojų), siūloma įvesti *minimalius standartus* (pvz., du tarpiniai įsivertinimai per pusmetį), kartu su parengtomis refleksijos ir įsivertinimo formomis.

10. Plėtoti ir stiprinti darbų aplankų/pasiekimų aplankų kultūrą.
Kadangi mokinių, kaupiančių savo darbų aplankus, daugėja, rekomenduojama sukurti vieningą sistemą (pvz., skaitmeninį modelį arba klasės portfolio šablono), kuri padėtų struktūrizuoti šį procesą ir skatintų jį naudoti refleksijai bei pažangos stebėjimui.
11. Aktyviau įtraukti mokinius į mokymosi planavimą.
Skatinti praktikas, kai mokiniai kartu su mokytoju planuoja mokymosi tikslus ir būdus jiems pasiekti, ypač stiprinant šią veiklą dalykų pamokose. Galima integruoti šią veiklą kaip privalomą elementą temų pradžioje.
12. Didinti mokinių motyvaciją dalyvauti mokymuose apie efektyvų mokymąsi ir laiko planavimą.
Kadangi pažanga šioje srityje nedidelė, reikėtų inicijuoti reguliarių tokio pobūdžio ugdymą (pvz., „mokymosi dirbtuves“), integruoti jį į klasės valandėles ar individualias konsultacijas.
13. Įvesti mokymosi personalizavimo stebėsenos sistemą.
Kad būtų galima objektyviai vertinti, kaip skirtingų metodų taikymas veikia mokinių mokymąsi, verta rinkti ir analizuoti ne tik apklausų, bet ir realius pamokų planų, užduočių diferencijavimo, įsivertinimo pavyzdžius.
14. Stiprinti grįžtamąjį ryšį tarp mokytojų.
Organizuoti dalijimosi gerąja praktika susitikimus, kuriuose mokytojai galėtų pristatyti, kaip taiko personalizavimo metodus, kokių rezultatų pasiekia ir su kokiais iššūkiais susiduria.
15. Nuolat komunikuoti pažangą visai mokyklos bendruomenei.
Svarbu nuolat informuoti mokinius, mokytojus ir tėvus apie vykdomus pokyčius, pasiektus rezultatus ir tolesnius žingsnius. Tai stiprina įsitraukimą ir atsakomybę.

Parengė gimnazijos veiklos kokybės įsivertinimo koordinavimo grupė